

סרטים

זעקת האדמה

העיר בחור צעיר, שבא מחוץ לעיר שהחליט להרוג ששתיים בהצגה יומית בקולנוע תמר: אני בוש שאת ההעפלה שלנו ואת מלחמת המחתרת שלנו הנציחו האיטלקים בסרט, לא אנחנו.

ברם, זעקת האדמה אינו מנצח דבר. הוא אינו כלל סרט משובה, בעיקר עקב תסריט שרצה בללוע אל קסבו את כל המעניין והמרעיש שאירע בארץ ערב קום המדינה: פיצוץ מזון המזון דוד, תליית דב גורנר והסרטיסטים הבריטיים, המלחמה הקרה בין ההגנה וה"פורשים", ההעפלה. משום כך העלילה היא מלאכותית, בלתי מתקבלת על הדעת. אבל מחוץ לזה, זעקת האדמה הוא סרט שאין לזלזל בו. הוא מלא אהדה של אמת, ללא רגשנות יתרה, מעניין, ובמקור מות מסוימים אפילו מותח והוא עשוי למשוך ולא קהל ישראלי בלבד.

שלושה צעירים, קצינים, המשרתים בצבא הבריטי, נפגשים באיטליה בשלהי המלחמה, מתידים: דוד, אריה, גורג' דוד הוא איש אצ"ל, אריה — פעיל בהגנה, גורג' הוא צעיר בריטי חביב, הנשאר במדים גם לאחר המלחמה.

שני הארצישראליים, בפשטם את המדים, עוסקים בענייני מחתרת: דוד חוזר לארץ, עוסק במיקוש מכונות צבא בריטיות, לר' חם לגירושם של האנגלים. אריה נשאר בא"י רופא, מארגן העפלת ממחנות באיטליה ומגיע לארץ עם קבוצת עולים הכוללת, בין השאר, את אביו וארושתו של דוד. גורג' מגיע גם הוא ארצה, עם תגבורת בריטית. בעת פיצוץ המטה הבריטי הראשי נופל דוד בידי הבריטים, נידון למות. חבריו במחתרת חוטפים קצין אנגלי כבן תערוכת. מעשה נסים: הקצין הוא גורג', משתולים הבריטים את דוד, מוציאה המחתרת את ידידו לשעבר, גורג', להורג. אריה, בתמור נה האחרונה בסרט, נוטל בידו טוריה, יוצא בלב כבד לעבוד בשדה.

אלמלא נוצר הסרט לפני מלחמת העצ' מאות קרוב לודאי שלא היו האחראים לו (המחבר גיטלר, המפיק סלואטורי, הבמאי קולט) עומדים בנסיון, שוורים עוד אי-אלה חוטי-עלילה נוספים.

אך שהוא, מלבד מספר פעוט במפתיע של אידיוקים בולטים, בעיקר בתלבשות, הסרט הוא ריאליסטי אם לא בעלילות, הרי בנופו הארצישראלי (שצולם באיטליה), בר' קע של אניית המעפלים, בית הדין הצבאי הבריטי, המפקדה הצבאית, אפילו הקבוצה פחות משכנעת: סימטה מזרחית לחלוטין בה נמצאת, בבית ערבי, מפקדת המחתרת. המוסיקה הישראלית, פשטות ביצוע הסרט,

רין גרייסון היא פשוטה ובדוקה: זמרת אופרה מפורסמת + מחזר עשיר, טוב לב, הגון, כמעט-אפלטוני + בחור פשוט (נגה) או דייג או משהו מעין זה) בעל קול אדיר + פרצוף קומי א' + פרצוף קומי ב' + קטעים אופיים קלילים + מספר רקודים פשוטים = סרט מוסיקלי גדול. רק רקע העלילה משתנה מפעם לפעם. במקרה זה: ג'ורג' אורליאנס באמצע המאה שעברה.

העלמה גרייסון היא זמרת האופרה דשם, ומנהלה הוא דוד ניבן, האהוב את הזמיר שלו אהבה שקטה, שלושה ומאד גיטלמנית. כאשר מיומנת קתרין להשתתף בחגיגות מים בכפר קטן באזור הדלתה של המיסיסיפי הסמוך, היא פוגשת במאריז לאנצה, דייג בעל מרץ. והצלחה יוצאת מן הכלל אצל נשים, אבל חסר תרבות ונימוס. קתרין הע' נוגה והתרבותית נרתעת מפניו בביגע הרא' שון, אף על פי שענייה מביעות (בצילום קרוב) התעניינות בחוץ. התעניינות ממשית יותר מגלה בלאנצה דווקא ניבן, המזמין אותו להופיע בהצגות האופרה.

לאנצה בא העירה בחברת דודו (קארול גייש), דייג רעשן וכוור שבעתיים מאריזו. לא בלי תקלות מבדחות-כביכול, לומדים השניים את דרכיה ונימוסיה של העיר הג' דולה. לאנצה זוכה לא רק בתשואות אלא אף בידה של בת זוגו על במת האופרה. לאנצה הוא, ללא ספק, סנור מצוין, אבל משחקו שופע בריאות מרגיזה, מרץ בלתי נסבל, פיוניות מעצבנת ויוהרה שאינה משע' שעת כל עיקר. העלמה גרייסון גם היא מ' טיבה לומר מאשר לשחק, ודוד ניבן ה' אומלל טולטל ביד אכזרית אל תוך סרט שאין לו בו כל תפקיד. הוא משליך מבטים נבוכים (מלאי אהבה, כביכול) לעבר קתרין כל אימת שהיא פוצחת בשיר; ניבן מעורר רחמים גדולים בקטעים אלה. קארול גייש, שחקן מוכשר ביותר, נאלץ לחזור על עצמו כפי שהופיע בסרטים רבים מאז יום אחד בריו. הוא סוחט את כל הצחוק שאפשר לסחוט מבדיחות סחוטות וזולות.

יתכן שהזמיר מניו-אורליאנס היה יכול לעורר הדים לפני עשרים שנה, בגלל הלי' טוש הטכני, המקצב המהיר, שלל צבעיו. כיום הוא משעמם דחקא בשל תכונות אלה, המעידות על היותו מועק מעשרות סרטים דומים.

ענני סערה

הוליבוד, שהרבתה בעת האחרונה לחטט בפצעי של הגוף האמריקאי, כמו אנטי-שמיות, אנטי-כישויות, פשעים, שחיתות פוליטית, קומוניזם, מפנה הפעם את תשומת לבו אל תופעה פאסיסטית: הקולקלוס קלאג, הארגון החשאי למחצה שנוסד לאחר מלחמת האזרחים כדי להגן על תושבי ה'



ג'ינג'ר רוג'רס, דוריס דיי, סטיב קוקרין ("ענני סערה") הרוצח: בעל אחותה

רום הלבנים מפני נקמתם של הכושים המ' שוחררים. והפך, במאה ה-20 לאגודה מסור עפת למדי הלוחמת, בתעמולה ולעתים בכוח הזרוע, לא רק בכושים, אלא גם ביהודים ובקאטולים.

אכן, תחילתו של הסרט מבטיחה רבות. מרשה מיצ'ל (ג'ינג'ר רוג'רס), מגיעה לעיר קטנה בה גרה אחותה הצעירה (דוריס דיי). בדרכה מן האוטובוס לבית אחותה, היא נוכחת ברצח עתונאי קרן על ידי קבוצה של אנשי הקלאג, באמצע רחובה של העיר. לקמהונה הגדול היא מגלה שהרוצח אינו אלא בעלה של אחותה (סטיב קוקרין).

הזמיר מניו-אורליאנס

כיון שהזוג לאנצה-גרייסון זכה להצלחה (קופיתית) בסרט קודם (נשיקה של חצות), מהר ליאו, האריה של מטרוגולדבין-מאיר, להגישו שנית — במעטפה צבעונית — לקהל הרחב, בדואר, ראשית וקודם כל, מהסרט החדש לא יהיה שונה אף כמלוא הנימה מן הראשון. הנוסחה לסרטיהם של מאריז לאנצה וקתרין

לאחר מכן ראה קהל של כ-150 שוחרים את אחד הסרטים הטובים שהופקו אי פעם, בהילד אומה לודוי גריפית האמריקאי. הסרט, משנת 1915, אינו קל לעיכול לקהל של 1951, אבל בשעתו הלהיב לא את אניו הטעם בלבד, היה אחת ההצלחות הגדולות בתולדות הבד.

אגודות מעין זו שהחלה פועלת בשבוע שעבר בתל-אביב, קיימות זה שנים במדי' נות רבות. מרתן הראשונה היא להערים על הצנזורה, להראות לחברים, בפגישות סגורות, סרטים שנאסרו על ידי השלטונות. עד מהרה נוספו להן תפקידים אחרים: הצגת סרטים ישנים בעלי ערך, סרטים שה' שוק הרחב אינו מסוגל לקלטם בגלל היותם נסיוניים או בלתי מסחריים, סרטי חובבים, הקמת ספריות סרטים.

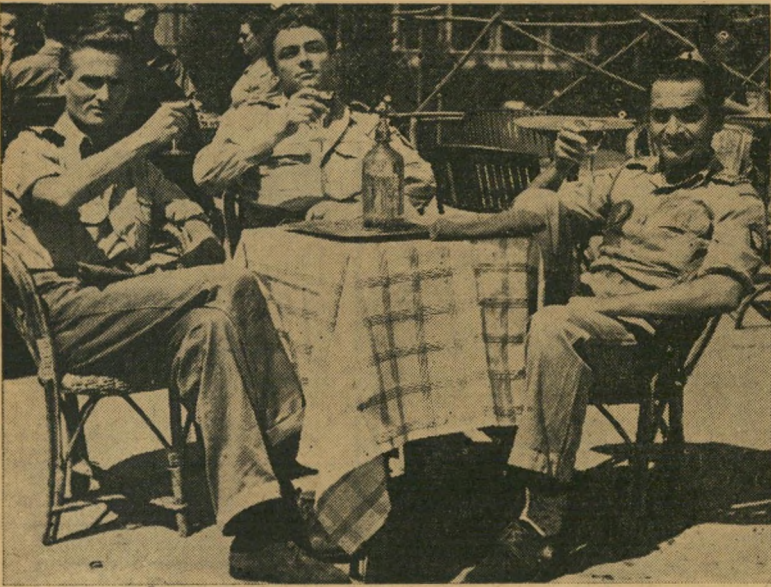
בארץ פעלו בעבר שתי אגודות של שוחררי סרטים טובים. הראשונה, בעת המנדט, פע'

אולם עד מהרה עזב הסרט את המסלול החברתי, שוקע בעלילה בלשית רגילה הכו' ללה, בין השאר, נסיון לאנס, אלמות מסר. גיפ שונים, רצח. תמונה נוספת בעלת רושם, בסופו של הסרט, היא פגישה המונית של אנשי הקלאג, פגישה המסתיימת בנצחון החוק על האנשים במסיכות, פתרון קליל ביותר המאפיין את תפיסתם החברתית השטחית של מחברי הסרט.

בין השחקנים מצטיין סטיב קוקרין, שחקן תיאטרון וקולנוע שחזר שער ועין, יפה תואר, בתפקיד הנבל בסרט: איש קלאן רברבן, מוגילב, צבוע, בכיני.

סין העממית

סין העממית הוא סרט סובייטי ארוך מדי ומבולבל למדי, המתאר, בסידרה של תמר' נות צבעוניות הנראות כאילו הן חזירות על עצמן, את נצחונם של הקומוניסטים הסי'



אריה, דוד וג'ורג' ("זעקת האדמה") התלו: חבר לנשק

לה, ביזמה בריטית ובהצלחה ניכרת, בעיקר בתל-אביב. השניה, לאחר קום המדינה, יוזמה על ידי אנשי מחלקת הסרטים של משרד הפנים (קרי: הצנזורה), ואולי דווקא משום כך נכשלה.

האגודה החדשה ממלאה, איפוא, צורך שהיה מורגש מכבר. היא עומדת להגיש סדרה של סרטים שהשפיעו על תולדות הקולנוע, להקדים כל תכנית בהוצאת הס' בר מפי מומחה, להתחיל בהקמת ספרייה סרטים. בפגישות הקרובות יוצגו סרטים משל צ'אפלין, פודובקין, הוקס ואחרים. קומץ הנוכחים באולם הקטן בפגישת הפתיחה בא על סיפוקו, לאלפים הרבים, בשורה טובה: הרשמת חברים, בקנה מידה גדול, מתחילה בימים אלה.

הוליבוד

אבות ובנים

לאחר הופעתה הקצרה, אך המוצלחת של פאטרישיה היציקו, בתו של הבמאי אלפרד בבמת האימים (העונס הזה 724), זכתה בתפקיד גדול יותר בסרטו האחרון של אביה זרים ברכות. לאחר שעברה מבחן ורואיניה על ידו, בדומה לכל השחקנים האחרים. גם צאצאיהם של שחקני קולנוע אחרים עושים חיל. ברברה הוקס, בתו של הא' חוארד (סרג'נט יורק) החקט, תערוך את הור' פעת הבתולים שלה בפני המצלמה בסרט החדש של אביה, השמים הרחבים, בתפקיד משרתת אינדיאנית.

ובעוד ג'ון ויין מביא בוקר בוקר אל האולפן את ארבעת ילדיו — שני בנים, שתי בנות — כדי שיטלו חלק בסרטו האיש השקט, נודע שבתה של מרלנה דיט' רין, מאריה ריבה, שאמה הכריזה עליה פעם שלא נחונה בתכונות של כוכב, היא המועמדת הרצינית ביותר לתפקיד הראשי בנוסחה החדשה של המלאך הכחול, הס' רט שעשה את מרלנה לשם דבר בעולם

בקצרה

"ויו וידה" מהדורה חדשה של הסרט הקלאסי אודות המצביא והמהפכן המקסיקאי פראנסיסקו וילה (1872-1923). ואלאס בירי המנוח באחד מתפקידיו הגדולים "מוסורגסקי" סרט סובייטי צבעוני השופך אור אידיאולוגי על עבודתו של המלחין הרוסי המפורסם.

אולם, שלא כסרטי המלחמה הסובייטים הגדולים, סטאלינגרד, יום אחד של מלחמה ועוד, סין העממית הוא חלק ביותר. ההסבר (בלשון הרוסית) המלווה את הסרט נטול אותו עוז והומור שגון ומר שהלהיבו את העולם בעת מלחמת העולם השנייה. למותר להוסיף כי סטאלין מופיע בסרט והקריין הרוסי מאחל לו באופטימיות רבה, בשם העם הסיני, 10,000 שנות חיים. כן מודה הקריין הרוסי לעם הרוסי בשם העם הסיני על עזרות מסוגים שונים. גם מספר סילופים היסטוריים בולטים אינם מושעים את הסרט, המספל בנושא ממדרגה ראשונה, מהיות מסמן קולנועי פושר ביותר.

כתוספת גזרה הצנזורה הישראלית, שאינה יכולה, כפי הנראה, להחזיק את ידיה בכיסי המכנסים, מן הסרט מספר קטעים חסרי-ערך הפוגעים, כביכול, במדינה ידידותית.

ישראל

הקומץ בא על סיפוקו

איכותה של כל אמנות, והאמנות הסרט בפרט תלויה בטעמו של הקהל. מרת האגודה היא לפתח טעם אקטיבי שישפיע על גורל הסרט. הסביר יהודה טרמו, מבקר הסרטים של עלי-החשמה. ומוכיר. אגודות שוחררי הסרט הטוב, בפגישה הראשונה באולם התערוכות, רחוב אלחריזי, תל-אביב.